

Ouderenwerking Meulenberg

RACHMA / MERHAMET ¹

In samenwerking met gemeente,
buurthuis en lokaal dienstencentrum
Meulenberg.

---

¹¹ Voorlopige werknaam. Het zoeken naar een naam is een onderdeel van het gesprek en de dialoog om te komen tot een juist begrip van onze motivatie en inspiratie in het kader van ouderen- en ziekenzorg.

Samenvatting: opzet met drie deelprojecten

In augustus 2021 werd een eerste conceptnota geschreven met als titel: *“Ouderenwerking Meulenberg, haalbaarheidsstudie ‘Dagvink Meulenberg’ in samenwerking met gemeente, buurthuis en lokaal dienstencentrum Meulenberg.”*

In deze conceptnota werd uitgegaan van de vaststelling dat er belangrijke culturele en levensbeschouwelijke verschillen lijken te bestaan tussen de ouderenzorg zoals deze is georganiseerd in Vlaanderen, voor en door Vlaamse burgers en de ouderenzorg bij (van afkomst) Marokkaanse en Turkse inwoners.

Het vermoeden bestaat dat er een behoefte is aan specifieke opvang en begeleiding van ouderen in de wijk (en buiten de wijk) in de vorm van dagopvang/verzorging voor ouderen die thuis worden verzorgd.

Gezien het Huis van Abraham zich richt op de levensbeschouwelijke context die een zekere rol speelt in dit geheel en ondersteunend wil werken naar de wijk en haar levensbeschouwelijke gemeenschappen toe, en het Huis bovendien over een zekere infrastructuur beschikt die hiervoor mogelijks kan worden ingezet, besliste het Huis de mogelijkheid of opportuniteit te onderzoeken én een haalbaarheidsstudie uit te voeren rond dit thema.

In een eerste fase werden een aantal verkennende en oriënterende gesprekken gevoerd met medische professionals (o.m. Halimé Ulupinar, thuisverpleegster en zelf wijkbewoner, die het idee voorheen al eens lanceerde en actief wil meewerken aan de voorbereiding), Erhan Kozuglu van het lokale dienstencentrum en Michaël Herbots van het buurthuis (RIMO), de directie van het woonzorgcentrum Vinkenhof & Dagvink (Rob Geurts en Evelien Vaes), Lily Wendelen van Samana, en met de politiek verantwoordelijken, Alain Yzermans (gemeente), Göksal Kanli (OCMW) en Mustapha Aytar (wijkontwikkeling en wijkparticipatie).

Uit deze gesprekken is gebleken dat er een brede interesse is in de problematiek en dat er een bereidheid is om samen verder te kijken om te zien wat er in deze mogelijk is.

Uiteindelijk zijn er zo een drietal deelprojecten ontstaan of naar voren gekomen die elk gedragen kunnen worden door een deelteam met een verschillende samenstelling, afhankelijk van de interesse en bereidheid van de organisaties en personen.

Als voorlopige projectnaam werd gekozen voor RACHMA / MERHAMET, de islamitische tegenhanger, respectievelijk in het Arabisch en het Turks, van het Nederlandstalige en van oorsprong christelijke begrip ‘barmhartigheid’.

De drie deelprojecten kunnen als volgt worden omschreven:

1. Studiedag rond cultuursensitieve zorg vanuit (1) inzichten in de culturele en levensbeschouwelijke eigenheid van de verschillende gemeenschappen, (2) met feiten & cijfers, en (3) voorbeelden & best cases, i.s.m. cultuurcentrum casino Houthalen-Helchteren.
2. Het in kaart brengen en structureren, enthousiasmeren en inspireren van cultuursensitief vrijwilligerswerk en mantelzorg in de (ruime) wijk in samenwerking met (maar ook los of naast) bestaande initiatieven, als voorbereiding en omkadering van een mogelijks later dagcentrum. I.s.m. lokaal dienstencentrum, buurthuis en Samana.
3. Haalbaarheidsstudie en mogelijke aanzet en/of eerste stappen in de oprichting van een ‘Dagvink Meulenberg’. I.s.m. woonzorgcentrum en dagcentrum Houthalen-Helchteren.

1. Studiedag 'cultuursensitieve zorg'

In de voorbereidende conceptnota werd uitgegaan van de vaststelling dat er belangrijke culturele en levensbeschouwelijke verschillen lijken te bestaan tussen de ouderenzorg zoals deze is georganiseerd in Vlaanderen, voor en door Vlaamse burgers en de ouderenzorg bij (van afkomst) Marokkaanse en Turkse inwoners.

In grote lijnen lijkt het er op dat Marokkaanse en Turkse ouderen worden opgevangen en verzorgd in eigen huis en/of bij de kinderen. Marokkaanse en Turkse ouderen gaan niet of nauwelijks naar de bestaande dagopvang (Dagvink) of naar een zorgcentrum (Vinkenhof). Als dit gebeurt, wordt dit door een belangrijk deel van deze culturele groepen als uitzonderlijk en/of zelfs eerder als weinig of niet gepast aanzien.

Om een beter zicht te krijgen op de reële situatie, wordt een studiedag in het vooruitzicht gesteld om feiten en cijfers te verzamelen en de huidige situatie in kaart te brengen in de huidige bestaande ouderenzorg. Tegelijk moet een dergelijke studiedag ook zicht geven op de wijze dat er vanuit levensbeschouwelijke hoek, i.h.b. vanuit islamitische zijde, naar ouderenzorg wordt gekeken en wat hierbij de 'treats & opportunities' zijn.

1. Inleiding

Er lijkt op het vlak van **cultuursensitieve zorg** intussen heel wat te bewegen. Als voorbeeld stellen we een recent initiatief voor dat in de media werd voorgesteld (23 juni 2022):

<https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2022/06/23/nieuw-rusthuis-speelt-in-op-gevoeligheden-moslims/>

2. Feiten en cijfers ouderenzorg algemeen en specifiek Houthalen-Helchteren

2.1. Demografische gegevens: specifiek naar Limburgse gemeenten & Houthalen-Helchteren. Zijn de huidige, bestaande centra hierop voorbereid of aangepast aan deze demografische evolutie, om ouderen met een andere culturele achtergrond op te vangen? We denken hier niet enkel aan de taal, maar ook aan levensbeschouwelijke zaken zoals halalvoeding en gewoonten en gebruiken bij stervensbegeleiding en sterven.

2.2. De gemeente heeft al heel wat werk op dit vlak verricht, maar toch blijven we zien dat er nauwelijks mensen uit de Turkse en Marokkaanse gemeenschappen aansluiten: situatie in, Dagvink en Vinkenhof. Zijn hier redenen voor en kan hier op worden ingespeeld?

2.3. Evolutie ouderenzorg, i.h.b. in de Marokkaanse en Turkse gemeenschap: gisteren, vandaag en morgen (sociologische insteek). Welke maatschappelijke veranderingen spelen hier een rol. Wat bijvoorbeeld bij jongere mensen die beide gaan werken; kunnen zij de zorg voor hun ouders nog op zich nemen? Ontstaan er mogelijks situaties waarbij ouderen nog thuis worden verzorgd maar waarbij er een probleem dreigt te ontstaan op het vlak van toezicht en/of begeleiding?

3. Ouderenzorg vanuit levensbeschouwelijke hoek

Zijn er algemene waarden en normen vanuit de islam naar ouderenzorg toe? In welke mate is de houding ten aanzien van ouderenzorg cultureel dan niet religieus bepaald?

Hoe word vanuit de islamitische gemeenschappen gekeken naar de huidige initiatieven?

Welke rol speelt (of: kan spelen) de islam, de moskee, de moskeevereniging of andere verenigingen spelen om mensen te begeleiden in de laatste levensfase?

4. Afsluiting: panelgesprek ?

2. Voorbereiding en omkadering dagcentrum voor verzorging

Het dagcentrum voor verzorging zien we omwille van meerdere redenen niet als een doel op zich, dan wel als wel een eindluik in een ruimer gelaagd of gestapt proces. Het dagcentrum zoals we ons dat voorstellen, is geen centrum dat op zich staat, los van de buurt en de omgeving waaruit het uiteindelijk voortkomt.

De belangrijkste pijler is de liefdevolle zorg voor ouderen, maar niet enkel (1) vanuit de kinderen van de oudere en (2) de familie, als (3) vanuit de partner, maar ook vanuit (4) vrienden- en kennissenkring (of buren), als vanuit (5) de gemeenschap waar de oudere lid van is.

Voor elke ouder is er zo een kleiner of groter netwerk van betrokken mensen, die op verschillende afstand staan van de oudere, van de partner of mantelzorgers aan de ene kant, als kennissen aan het andere uiterste.

Het doel is om dit netwerk, of althans het deel van de actief betrokkenen, intact te behouden in de mate van het mogelijke zodat het dagcentrum niet los komt te staan van de omgeving waar het uit voortkomt.

Het project hebben we als volgt omschreven: *“Het in kaart brengen en structureren, enthousiasmeren en inspireren van **cultuursensitief vrijwilligerswerk en mantelzorg** in de (ruime) wijk in samenwerking met (maar ook los of naast) bestaande initiatieven, als voorbereiding en omkadering van een mogelijks later dagcentrum.”*

In onderstaand schema zien we de raakvlakken tussen de afgebakende doelgroepen en de organisaties en verenigingen die zich tot hen richten. Tegelijk geeft dit aan waar er welke samenwerkingsverbanden zijn op te zetten.

Doelgroepen				
Woonzorgcentrum		Vinkenhof		
Dagcentrum		Dagvink		Rachma
Passief thuiszittende ouderen	Samana (bezoeken)		Buurthuis?	Rachma
Mantelzorgers				Rachma
Actieve ouderen (60/70+) thuiswonend, inwonend of serviceflat/assistentiewoning	Samana (Crea)		LDC, Buurthuis?	Rachma
Vrijwilligers/helpers	Samana (bezoeken/reizen)			Rachma

Uit dit overzicht blijkt de vele raakvlakken met de organisatie Samana, die voornamelijk bestaat uit ouderen van de autochtone bevolking, voornamelijk uit vrouwen, voorheen gekend als Ziekenzorg dat deel uitmaakte van de ruimere CM-koepel.

Een eerste werkidee is om na te gaan of er, los van, maar toch, in de gewenste mate van samenwerking, een parallelle cultuursensitieve vrijwilligerswerking kan worden opgezet, die openstaat voor ieder en voor alle gemeenschappen, zoals gezegd, als voorbereiding en omkadering van een mogelijks later dagcentrum.

Hierbij gaan we er van uit dat er gestart kan worden vanuit de huidige situatie waar op verscheidene plaatsen mantelzorgers, buren, kennissen vrijwilligers in de weer zijn met partners,

familie of vrienden. Het idee is om deze mensen op te sporen en aan te spreken en na te gaan wat de meerwaarde of toegevoegde waarde kan zijn van een (informeel) samenwerkingsverband dat mantelzorgers en vrijwilligers ondersteunt en tevens de gelegenheid biedt dat vrijwilligers kunnen worden gevraagd ook bij andere zorgbehoevenden of mensen met minder familie of zorgenden kunnen langsgaan. Zoals bij Samana kan zo bijvoorbeeld een maandelijksse bijeenkomst mensen bij elkaar brengen en kan er een zinvolle activiteit worden uitgewerkt.

Anderzijds kan Samana voordeel hebben aan een partner die kan helpen en ondersteunen. Samana heeft tevens behoefte aan een versterking van de omkadering en zoekt naar een verjonging van de werking. Tevens kan Samana baat hebben bij het opzoeken van potentiële leden of zorgbehoevenden, kan er kruisbestuiving ontstaan waarbij bepaalde activiteiten ook door Samana kunnen worden aangeboden en kunnen activiteiten of opleiding verzorgd worden waar ook Samana (als partner) aan kan deelnemen.

Samana is geen vragende partij voor een gemengde werking met islamitische deelnemers, die nochtans een meerderheid vormen in de wijk, maar ziet wel heil in een parallelle werking waarbij elke gemeenschap haar eigen werking behoudt. Op termijn kunnen er bruggen worden gebouwd of kunnen activiteiten kunnen worden opengesteld of kan er gedacht worden aan wederzijdse ontmoeting voor degene die dat wenst.

Het moge duidelijk zijn met wat er verder wordt bedoeld met *“als voorbereiding en omkadering van een mogelijks later dagcentrum”*: dezelfde vragen en issues komen hierbij aan de orde en zullen bijdragen tot een beter begrip en uitwerking van een mogelijks later initiatief, dat zich ongeveer op dezelfde doelgroep richt en hun begeleiders en mantelzorgers, zij het dat het dan gaat over de latere levensfase.

3. Aanzet tot 'Dagvink Meulenberg'

3.1. Voorbeeld: dagverzorgingscentrum De Dagvink

Hier volgt bij wijze van voorbeeld de tekst over het dagverzorgingscentrum De Dagvink. op de gemeentelijke website.

Voor wie?

Elke bejaarde die nood heeft aan specifieke zorgen kan in het dagverzorgingscentrum De Dagvink terecht. Ook zwaar zorgbehoevende of demente bejaarden kunnen rekenen op een aangepaste verzorging, zinvolle dagbesteding en toezicht. Hierdoor verlicht men de dagelijkse zorg van de betrokken familieleden en geeft men de zorgbehoevenden de kans zo lang mogelijk thuis te blijven wonen.

Je kan elke werkdag tussen 8.30 en 17 uur terecht in het dagverzorgingscentrum, uitgezonderd op feestdagen. Je beslist zelf hoeveel dagen per week je bij ons wenst door te brengen.

Procedure

Aanvragen kan telefonisch of persoonlijk bij de OCMW-thuisdiensten.

Bedrag

Voor een volledige dag (8.30 tot 17 uur) betaal je 20,49 euro. Voor een dagdeel van 5 uren of minder (8.30 tot 13.30 uur of 12 tot 17 uur) betaal je 12,30 euro.

Volgende zaken zijn in de prijs inbegrepen:

- volledige dag: koffie zonder ontbijt, middagmaal, vieruurtje
- dagdeel voormiddag: koffie zonder ontbijt en middagmaal
- dagdeel namiddag: middagmaal en vieruurtje

Vernoemde dagprijzen zijn exclusief zorgen voor de lichaamshygiëne (kapper, pedicure en andere) en was. Incontinentiemateriaal wordt beschouwd als een persoonlijke benodigdheid die evenals medicatie, looprek, wandelstok, bril, ... van thuis dienen meegebracht te worden.

Mits een supplement is vervoer mogelijk (2 euro per rit voor inwoners van de gemeente).”

3.2. Wettelijk en administratief kader: inleiding

Vooreerst dienen we het wettelijke kader te onderzoeken. Hiertoe hebben we het **Woonzorgdecreet van 15 februari 2019** nader onderzocht en het daarop volgende **Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidie-regeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers van 28/6/2019**.

De relevante passages uit het decreet en het besluit zijn verder toegevoegd aan deze nota, waarbij een aantal passages zijn gehighlight die nadere aandacht vergen.

Een aantal belangrijke elementen vermelden we hier als inleiding:

Het decreet en het besluit spreekt van woonzorgvoorzieningen, een term die een aantal diensten aanduidt, zoals een lokaal dienstencentrum als wel een aantal thuiszorgvoorzieningen, zoals bijvoorbeeld de woonzorgcentra, en nog enkele andere voorzieningen.

Eén van deze woonzorgvoorzieningen is een 'dienst voor gezinszorg'. Een dergelijke dienst kan een bijkomende erkenning verkrijgen voor 'een centrum voor dagopvang'.

Daarnaast is er binnen het kader van thuiszorgvoorzieningen ook sprake van een 'autonoom' centrum voor dagverzorging dat als volgt wordt gedefinieerd:

"Een centrum voor dagverzorging is een woonzorgvoorziening waar in een aangepaste infrastructuur gedurende de dag zorg en ondersteuning wordt aangeboden aan personen met een zorg- en ondersteuningsvraag, met het oog op respijtzorg."

Een centrum voor dagverzorging kan tevens een bijkomende erkenning aanvragen voor specifieke doelgroepen, m.n. voor de opvang van zorgafhankelijke personen en/of de opvang van personen die lijden aan een ernstige ziekte.

In het verdere verloop van dit betoog onderzoeken we de mogelijkheden van een dergelijk 'autonoom' 'centrum voor dagverzorging' zonder (voorlopig althans) bijkomende erkenning voor specifieke groepen.

Echter, de eerste vraag die dient te worden onderzocht is of er in Houthalen-Helchteren nog wel ruimte is voor een dergelijk centrum, gezien de gemeente reeds een dergelijk centrum heeft, c.q. de Dagvink, gelieerd aan het woonzorgcentrum Vinkenhof. Mocht er geen ruimte zijn voor een bijkomend centrum, dan kan onderzocht worden of het centrum als een 'antenne' of tweede locatie zou kunnen worden opgezet. In ieder geval zou in welk scenario ook er een goede samenwerking met uitwisseling van ideeën en ervaringen dienen te zijn. In het wettelijke kader is voorzien dat een centrum meerdere locaties kan hebben. (verwijzing).

Het boven vernoemde besluit van de Vlaamse regering voorziet verder ook nog in een mogelijkheid om, mits goedkeuring door de bevoegde minister, een initiatief op te starten als 'project' met een bijhorende projectsubsidie.

Om een (voorlopige) erkenning te kunnen krijgen, dient een centrum voor dagverzorging dus te passen "in de programmatie die op die woonzorgvoorziening van toepassing is" (hoofdstuk 2 van bijlage 7) en verder te voldoen aan een aantal erkenningsvoorwaarden. Alvorens verder te gaan met dit opzet, dient dit als eerste te worden onderzocht.

3.3. Levensbeschouwelijk kader

Culturele en etnische diversiteit

In de regel staat het nieuwe centrum open voor zowel Belgen van Vlaamse, Italiaanse, Griekse, Marokkaanse en Turkse origine, al zal de aanwezigheid van bepaalde groepen het grootst zijn.

Levensbeschouwelijke diversiteit

In de regel staat het nieuwe centrum open voor ouderen van eender welke levensbeschouwelijke richting, al zal de islamitische aanwezigheid weliswaar het grootst zijn.

Gender en genderidentiteit

Bij de specifieke erkenningsvoorwaarden is verder sprake van

“De initiatiefnemer mag noch bij de start van het verblijf, noch bij het ontslag van de gebruiker uit het centrum criteria hanteren die betrekking hebben op:

- 1° de ideologische, filosofische, politieke of godsdienstige overtuiging van de gebruiker;
- 2° de seksuele oriëntatie en genderidentiteit;
- 3° het lidmaatschap van een organisatie of groepering;”

De vraag stelt zich of hierbij tevens bedoeld wordt dat hierom een dergelijk centrum niet mag worden opgericht enkel voor vrouwen of voor mannen.

Gezien deze verschillende diversiteitscontexten (culturele, etnische, levensbeschouwelijke en genderidentiteit) zoeken we het antwoord op de vraag op welke wijze hiermee best kan worden omgegaan?

Wellicht kijken Marokkaanse, Turkse en Italiaanse mensen naar verschillende televisiekanalen, spreken ze mogelijks een andere moedertaal en hebben ze verschillende behoeften en gebruiken op het vlak van voeding en levensbeschouwelijke omkadering. Mogelijks is er ook een verschillende visie in het samenzijn van mannen en vrouwen.

In het kader van de specifieke culturele en levensbeschouwelijke diversiteit en context van de buurt dienen deze vragen te worden gesteld en beantwoord om het opzet en operationele uitwerking helder te verwoorden.

Het Huis van Abraham kan mogelijks hierbij een zekere rol spelen en tevens kunnen inzichten die hier worden opgedaan mede van betekenis zijn in de uitbouw van een gemeentelijke samenlevingscode gezien dezelfde vragen en problemen aan de orde komen binnen het onderwijs, het lokale samenleven alsook meer specifiek in de andere woonzorgvoorzieningen zoals lokaal dienstencentrum en woonzorgcentrum.

De samenwerkingsverbanden die dienen te worden voorzien, zoals met ziekenhuizen en woonzorgcentra, kunnen daarbij ook uitgebreid worden (voor bepaalde mensen) naar de parochie en moskee of andere levensbeschouwelijke verenigingen zoals het Huis van de Mens.

3.4. Operationeel kader en erkenningsvoorwaarden

3.4.1. Opdrachten van een centrum voor dagverzorging.

In artikel 24, par. 1, worden de volgende opdrachten omschreven van een centrum voor dagverzorging:

- 1° persoonsverzorging, (para)medische en verpleegkundige zorg en ondersteuning aanbieden;
  - 2° de gebruikelijke huishoudelijke, logistieke en administratieve ondersteuning aanbieden;
- Deze worden in artikel 20 verder gespecificeerd:

het aanbieden van een warme maaltijd per dag;

het onderhoud van de gemeenschappelijke delen;

het ondersteunen van de gebruiker bij de administratieve verplichtingen die relevant zijn voor de gebruiker, de vertegenwoordiger of de mantelzorger en die geen verband houden met het beheer van goederen of gelden van de gebruiker;

3° de gebruiker activeren en ondersteunen;

4° sociale contacten stimuleren en het sociale netwerk behouden en versterken;

5° zinvolle dagbesteding en ontspanning organiseren;

6° psychosociale en agogische ondersteuning aanbieden;

7° buurtbewoners verbinden met de werking van het centrum voor dagverzorging;

8° aangepast vervoer voor de verplaatsing van de gebruiker van en naar het centrum voor dagverzorging in het bereik brengen.

3.4.2. Minimale erkenningsvoorwaarden

Voor de erkenning wordt als **minimum** gesteld dat een centrum voor dagverzorging **5 dagen per week** toegankelijk is (alle dagen m.u.v. feestdagen) en **minimaal 7 uur per dag**.

Minimale personeelsbezetting:

“Een centrum beschikt over een eindverantwoordelijke, die in het bezit is van minstens een bachelorsdiploma, dat relevant is voor de uit te oefenen functie.”

“De initiatiefnemer zet voldoende en deskundig personeel in om zijn vooropgestelde doelstellingen te realiseren. Het personeel beschikt over de nodige kwalificaties voor de taken die het vervult.”

“Tijdens de openingsuren verzorgt ten minste één van de personeelsleden ... de permanente dienstverlening.”

Voor een erkenning dient er **een minimale gemiddelde bezettingsgraad te zijn van 7 per dag**. De subsidie is voorzien voor een gemiddelde bezettingsgraad* van 10, maar dit kan verlagen tot 7. Voor **de eerste drie jaren** kan/mag hier van worden afgeweken maar dient er evenwel een **minimale gemiddelde bezettingsgraad te zijn van 3**.

(*) Bezettingsraad: “*De gemiddelde bezettingsgraad is het totaal aantal gefactureerde aanwezigheidsdagen, zowel halve en als volledige dagen, per kalenderjaar, gedeeld door effectief gerealiseerde openingsdagen.*”

3.4.3. Bepalingen voor infrastructuur (bijlage 7: art. 45 t/m 58)

Qua ruimtes dient voorzien in minimaal **één samenlevingsruimte** en **één rustruimte**, voldoende toiletten en **minimaal één gehandicaptoilet en douche**.

Er zijn nog heel wat bepalingen voor de ruimtes, zelfs voor de gangen, die nader bekeken moeten worden of bijvoorbeeld desgevallend de vroegere parochiezaal hiervoor gebruikt zou kunnen worden. In de erkenningsbepalingen staat wel vermeld dat voor bepaalde vereisten mits de nodige motivatie uitzonderingen kunnen worden toegestaan.

Ter afsluiting laten we hier de belangrijkste bepalingen volgen die onze aandacht vragen:

- Er is minstens één gemeenschappelijke leefruimte en minstens één rustkamer in het centrum;
- de ruimtes in een centrum die voor de gebruikers toegankelijke ruimtes zijn in een centrum hebben samen een nettovloeroppervlakte van minimaal 5 m² per aanwezige gebruiker, de badkamer, de sanitaire ruimten en de gangen niet inbegrepen;
- een rustkamer is een afzonderlijk lokaal. Elke rustkamer heeft een nettovloeroppervlakte van ten minste 16 m², sanitair niet inbegrepen;
- er zijn voldoende gemeenschappelijke toiletten die toegankelijk zijn voor rolstoelgebruikers;
- in het centrum is er ten minste één gemeenschappelijke badkamer met een aangepaste bad- of douchegelegenheid en een bijkomend toilet;
- in elke rustkamer is het nodige meubilair dat aangepast is aan de specifieke behoeften van de gebruikers, zodat een gebruiker op een behoorlijke manier kan rusten en slapen;
- in elke leefruimte en in elke rustkamer bedraagt het raamoppervlak ten minste een zesde van de nettovloeroppervlakte. In een leefruimte en in een rustkamer met een nettovloeroppervlakte van meer dan 30 m² is het raamoppervlak ten minste een zevende van de nettovloeroppervlakte. Het glasoppervlak van het raam in elke leefruimte en in elke rustkamer begint op maximaal 85 cm hoogte, gemeten vanaf het vloeroppervlak, en ook zittend is een ongehinderd zicht naar buiten mogelijk;
- In minstens één leefruimte kunnen de gebruikers naar televisie kijken en naar de radio luisteren en via minstens één toestel toegang hebben tot het internet;
- in het centrum of in de onmiddellijke nabijheid ervan is er minstens één aparte ruimte voor polyvalent gebruik;
- alle gangen die voor de gebruikers toegankelijk zijn, zijn minstens 1,80m breed
- er is een af te sluiten ruimte waar geneesmiddelen en dossiers op een veilige en discrete manier bewaard kunnen worden. Die ruimte mag niet voor andere doeleinden worden gebruikt. Er is ook een koelkast ter beschikking om sommige geneesmiddelen koel te bewaren;
- de persoonlijke bezittingen van de gebruikers kunnen op een veilige manier bewaard worden;

- er is in het centrum of in de onmiddellijke nabijheid een aangepaste en volwaardige rookruimte die voldoende groot en vlot bereikbaar is voor de gebruikers. Als de rookruimte zich in een gebouw bevindt, is ze afsluitbaar en heeft ze een aangepaste ventilatie. Als de rookruimte zich buiten het gebouw bevindt, is deze overdekt.
- elke gebruiker kan altijd in alle ruimten die voor de gebruikers toegankelijk zijn, een efficiënt en aangepast oproepsysteem gebruiken dat gemakkelijk bereikbaar is voor de gebruikers. In elke sanitaire cel en in elke rustkamer is een vast oproepsysteem aanwezig; de ruimte waaruit de noodoproep komt, is identificeerbaar.
- om zich te verplaatsen in het gebouw kunnen de gebruikers zich behelpen met leuning en handgrepen. In gangen worden aan één kant leuning en handgrepen aangebracht;
- in alle verblijfsruimten zijn opengaande raamdelen aanwezig. Er wordt voor de bediening ervan rekening gehouden met de veiligheid van de gebruikers;
- aangepaste zonnewering, waarbij het zicht naar buiten zo weinig mogelijk gehinderd wordt, en oververhitting en verblinding van gebruikers door direct zonlicht vermeden worden, wordt, waar nodig, aangebracht.
- een equivalent E-peil van 80 kan aangetoond worden in afwachting van de regelgeving betreffende energieprestatie en binnenklimaat in Vlaanderen en het Brusselse Hoofdstedelijke gewest.